

Г. М. ШИКИТКА

СТАНОВЛЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ «ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСІ»

Досліджено процес заснування та основні напрямки діяльності «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі», створеного в Ужгороді у 1923 р. Проаналізовано умови й мета цієї громадської організації, роль провідних педагогів краю в її розбудові та функціонуванні. Загально охарактеризовано суспільно-політичні умови тогочасності й реакцію на них педагогічної спільноти. Значну увагу приділено роботі чільних діячів, активістів, творчої інтелігенції у вирішенні освітніх і культурних Закарпатського краю. На основі використаних неопублікованих архівних джерел, педагогічної періодики 1920–1930-х років, досліджень сучасних науковців обґрунтовано ефективність роботи вказаного товариства, розкрито його творчий потенціал.

Ключові слова: Закарпаття, «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі», члени товариства, статут, організаційна діяльність.

Г. Н. ШИКИТКА

СТАНОВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА ПОДКАРПАТСКОЙ РУСИ»

Исследуется процесс создания и основные направления деятельности «Педагогического общества Подкарпатской Руси», созданного в Ужгороде в 1923 г. Анализируются условия и цель этой общественной организации, роль ведущих педагогов края в ее развитии и функционировании. Обобщенно охарактеризованы общественно-политические условия этого времени и реакцию на них педагогической общественности. Значительное внимание уделено работе известных деятелей, активистов, творческой интеллигенции по решению образовательных и культурных проблем Закарпатского края. Используя неопубликованные архивные источники, педагогическую периодику 1920–1930-х годов, исследования современных ученых, отмечена эффективность работы этого общества, его творческий потенциал.

Ключевые слова: Закарпатье, «Педагогическое общество Подкарпатской Руси», члены общества, устав, организационная деятельность.

Н. М. SHYKITKA

FORMATION AND ORGANIZATIONAL ACTIVITY OF «PEDAGOGICAL SOCIETY OF CARPATHIAN RUTHENIA»

Current scientific article examines the foundation and main directions of activity of "Pedagogical Society of Carpathian Ruthenia" established in Uzhgorod in 1923. Conditions and purpose of the organization, the role of leading teachers of the land in the development of social organization have been under analysis. In a generalized sense the article describes social and political conditions of the time and the reaction of pedagogical public to them. Considerable attention is paid to main leaders, activists, and efforts of clerisy aimed to solve educational issues of the land. By using unpublished archival sources, educational periodicals of 1920 - 1930's, studies of modern scientists, the author draws conclusions about the effectiveness of the organization and its creative potential.

Keywords: Transcarpathian region, «Pedagogical Society Carpathian Ruthenia», members of society, statutes, organizational activity.

Актуальність теми статті пов'язана з розумінням ролі педагогічних організацій Закарпаття міжвоєнного періоду в розвитку і вдосконаленні освітньої та навчально-виховної системи, формуванні національної свідомості краян. Однією з таких організацій було «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі», тож у дослідженні розкриваються умови створення і функціонування цього товариства, проблеми, пов'язані з його легалізацією, пріоритетні напрями діяльності і кадровий потенціал.

Аналіз останніх історично-педагогічних досліджень показує, що громадські організації в розвитку національної школи й освіти сприяли утвердженню загальнокультурних ідей, пробуджували національну свідомість, закладали основи рідномовної освіти, прагнули підвищити рівень освіченості, культури й загального добробуту українського народу. Цей феномен просвітницької діяльності громадських організацій висвітлено в історично-педагогічних дослідженнях Л. Березівської [1], Г. Білавич [2], Н. Побірченко [12] та інших науковців. Про діяльність крайових педагогічних товариств Закарпатті у знаходимо інформацію в працях І. Ліхтея [10], В. Гомоная [7], В. Химинця, М. Талапканича, П. Стрічика, Б. Качура [11].

Мета статті – визначити організаційно-правові засади заснування «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі», яке об'єднало в своїх лавах кращих педагогів краю в 20–30-ті роки ХХ ст., з'ясувати специфіку його виникнення, розвитку і функціонування в контексті впливу на організацію та проведення освітніх реформ в Закарпатті.

У міжвоєнний період на території українського Закарпаття одним із найвпливовіших за кадровим потенціалом, напрямками освітньої діяльності, впливом на реформування та підвищення ефективності роботи навчальних закладів було «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі». Початок його діяльності припадає на 23 липня 1923 р., коли статутні документи організації, підписані 11 особами, були передані для затвердження управлінню поліції державної управи [14, с. 39]. На жаль, процес легалізації затягнувся на два роки, протягом яких організатори подавали «многочисленні ургенції» до відповідних органів з вимогою зареєструвати товариство. Відсутність юридичних документів не давала можливості повною мірою організувати роботу організації. «На кінець, зачим не було можно вже дальше чекати на одобреня, скликані були на день 5. октобра 1924, значить пізніше о рік, перші загальні збори при участі до сто присутних» говориться в офіційному звіті «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі» за 1924–1926 рр. [14, с. 39]. Участь в зборах представників педагогічної громадськості з усього краю вказувала не лише на високий авторитет організаторів, а й на бажання місцевого уряду, зокрема шкільного відділу цивільної управи Підкарпатської Русі, керівники якого долучилися до роботи установчого з'їзду товариства, об'єднати зусилля творчої інтелігенції для вирішення проблем у галузі національної освіти українців Закарпаття.

На зібранні створили управу, яка складалася із «трьох складників: Головний відділ, Надзорча рада и Роземчий суд» [14, с. 39]. Головою організації обрали директора Ужгородської вчительської семінарії А. Волошина. Основним завданням для інтелігенції краю, що заснувала педагогічне товариство, він вбачав розбудову «руської школи», «школи модерної», яка повинна була діяти як цілісна система, «витвір соціальний, котрий і має працювати в душі громадянства для громадянства» [3, с. 34].

«Наше Товариство усилюєся служити інтересам виховання нашої карпаторуської дитини... не виховуєме вже лиш односторонньо для духа свободи, не говориме о соціалістичнім вихованню, но о соціальнім, о державногрожанським, о вихованню признання прав других, а разом і повинностей наших, о вихованню способности до праці для родини, для народу і для людства. І сесю свою принципіальну повинність ісповняє наша модерна школа новими совершеннішими засобами», – говорив А. Волошин [3, с. 35].

Заступниками голови товариства обрали А. Штефана та А. Маркуша. Активним діячем організації від її заснування був референт міністерства шкільництва та освіти Чехо-Словаччини при крайовому цивільному управлінні Підкарпатської Русі, майбутній прем'єр-міністр і міністр закордонних справ Карпатської України Ю. Ревай, який став одним із секретарів товариства. На посаду секретаря було обрано також М. Качанюка, родом з Галичини. Крім них до головного відділу входили: А. Алиськевич – касир, М. Желтвай – бібліотекар, І. Мигалка, С. Бочек, І. Панькевич, А. Яцко, І. Келемен, о. Е. Бокшай, А. Ворон [9, с. 14]. «До Надзирательної ради вибрані: инсп. Цимболець, М. Гулянич, М. Григашій, инсп. Добровській, К. Феделеш, Ем. Фотул Дунда. До роземчого суду вибрані: Ф. Плеша, М. Дутка, Н. Кваковский, И. Бронзей.» [9, с. 14].

Завершився організаційний процес щодо створення «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі» 13 січня 1925 р., коли державні органи затвердили його статут, що дало

можливість активно розпочати видавничу та фінансову діяльність [14, с. 39], взяти під свій патронаж журнал «Подкарпатська Русь» і стати його видавцем.

Часопис був заснований у 1923 р. у Празі і виходив щоквартально в приватному видавництві. Його редактором був І. Панькевич. «Вже перші числа журналу засвідчили його наукову спрямованість та солідність. Варто перелічити тільки назви деяких праць: Володимир Залозецький «Найважливіші типи деревляних церков на Подкарпатській Русі» (1923, ч. 1, с. 24–30), Володимир Гнатюк «Гуцули» (1923, ч. 1, с. 19–24, 1924, ч. 3, с. 79–85, ч. 4, с. 110–114), Володимир Ільванський «Старинні колядки Подкарпатської Русі» (1924, ч. 2, с. 50–61) та деякі інші» [8, с. 111].

У Празі вийшли п'ять номерів журналу [8, с. 112], 23 січня 1925 р. А. Волошин у передовій статті «Наша задача» зазначав, що і до цього часу «Подкарпатська Русь» виконувала чудове завдання: знайомила читачів із перлинами нашого «руського края», розповідала про побут народу, подаючи основи самосвідомості та народної свідомості. А зараз треба займатися ще «вопросами зреформовання школи, и в той роботѣ будемся руководити интересами народа и поглядами модерноѣ педагогики, котра от несвѣдомоѣ, примусовоѣ работы школы веде к символъноѣ, обдуманоѣ, свѣдомоѣ работѣ» [4, с. 2]. Автор добре розумів, що у навчанні і вихованні дитини потрібно добре її знати, тож констатував, що до цього часу ніхто не займався «руською дитиною» в Закарпатті як предметом дослідження її природних здібностей. Цю важливу роботу не може виконувати одна людина, бо для вивчення умов і потреб виховання «нашоѣ дѣтины» потрібна колективна робота всіх працівників, яку зможе організувати Педагогічне товариство [4, с. 2]. А. Волошин відзначив: щоб майбутнє принесло воскресіння народу на всіх нивах його життя, «треба піднести дѣло вихованя, зреформувати школу... узнати наш народ, его потребности, родной край, его природнѣ скарбы» [4, с. 1].

Отже, навчання і виховання підростаючого покоління в народній душі стало пріоритетним завданням членів новоствореної освітянської спілки: «Дбати про нашу молодіж, дбати про єѣ вихованя – то найважнѣйша цѣль нашего Товариства» [4, с. 2]. Такий підхід формувал громадянина різнобічно розвиненого, освіченого та національно свідомого, здатного до самовдосконалення в процесі становлення нових суспільних відносин, в Закарпатті у 20-і роки ХХ ст.

Для досягнення цієї мети й об'єдналися кращі педагоги краю, творча інтелігенція, державні і приватні службовці патріотичного спрямування. Їх прізвища взнаємо з першого номера часопису, де зазначено, що для його підготовки і виходу «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі» запросило найкращих працівників «на поли науковѣм як и на поли нашего школьництва»: професор торгової школи в Севлюші Ф. Агій, директор державної гімназії в Ужгороді А. Алиськевич, директор народної школи в Дубриничах А. Банов, професори української гімназії в Ужгороді В. Бірчак та о. Е. Бокшай, інспектор горожанських шкіл С. Бочек, директор учительської семінарії в Ужгороді о. А. Волошин, учитель горожанської торгової школи в Мукачеві А. Ворон, директор народної школи в Берегові І. Гриць, директор гімназії в Берегові М. Григашій, шкільний інспектор в Хусті М. Гулянич, директор народної школи в Порошкові А. Добровський, професор торгової академії в Ужгороді А. Іванчов, професор торгової школи в Мукачеві д-р М. Качанюк, греко-католицький парох в Гуньковицях о. І. Кондратович, директор народної школи в Ракові І. Крайник, греко-католицький парох у Верецьках о. В. Ларь, шкільний інспектор у Тячеві А. Маркуш, професор гімназії в Ужгороді І. Панькевич, директор горожанської школи в Порошкові Е. Паржизек, директор школи в Хусті А. Полянський, шкільний інспектор в Ужгороді Ю. Ревай, професор учительської семінарії в Мукачеві М. Торбич, директор торгової академії в Ужгороді А. Штефан, директор народної школи в Перечині П. Яцко [17, с. 1].

Головним редактором журналу «Подкарпатська Русь» став П. Яцко, а відповідальним редактором – А. Штефан, майбутній міністр шкільництва та голова сейму Карпатської України. Правда, як вважають деякі дослідники, фактичним редактором був І. Панькевич, який вважав за необхідне не висувати себе на керівні посади, а пропонувати займати їх місцевим жителям [8, с. 112].

Членами організації «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі» відповідно до його програмних і статутних завдань могли бути не лише педагоги, а й батьки учнів і навіть учні, бо організатори намагалися залучати до просвітницької роботи якнайбільше жителів краю. А. Волошин, відкриваючи II з'їзд товариства, найперше зазначив: «Панове і панії, браття і сестри! Педагогічне товариство Підк. Русі, хочай займає фаховими педагогічними вопросами, є товариством не лиш професійних педагогів, но і товариством родичів і учеників». [3, с. 34].

Головні надії організатори товариства поклали на активну працю в його лавах якнайширшого кола учительства, що мало сприяти не лише поширенню передових педагогічних ідей, а й виробленню консолідованої позиції на виклики часу, пов'язані з культурно-освітнім розвитком українців Закарпаття. Тому в кожному номері педагогічного часопису публікуються статті, оголошення із закликами ставати членами організації. Так, у статті «Впишіться в члени «Педагогічного Товариства!»» А. Волошин та Ю. Ревай зазначають, що з 1925 р. розпочало свою діяльність «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі», яке поклато собі за мету піднесення культури українського народу краю шляхом шкільного та позашкільного виховання молодого покоління. Тож «для кого дорога наша будучність, для кого дорогі наші національні ідеали, наша душа, наше життя и все наше будуче істнованя, най приступає до організації, не дивлячись на ніякі свої політичні переконання... мы мусиме розпочати нове життя! Яким способом? Путь ясна! А то – путь організації. Жиеме в такій добі, де не індивідуальність, а організація має силу» [5, с. 16]. Автори запрошують вступати у товариство вчителів шкіл і професорів гімназій, об'єднатись у любові до праці і творити краще майбутнє, а для тих, хто має сумніви, виголошують гасло, яке стане символом національного відродження Закарпаття у міжвоєнний період: «Не в числі наша сила, а в праці и в борі» [5, с. 16].

Для залучення якнайширшого кола активних педагогів і громадських діячів до праці в його товаристві членам робили суттєві знижки на видання власних підручників і посібників, публікацію статей в періодиці. Так, вартість річної підписки журналу «Подкарпатська Русь» на 1925 р. для них становила 10 корун. Щоб вступити в організацію, необхідно було сплатити вступний внесок у розмірі 10 корун та щомісячні членські внески 3 коруни [5, с. 16; 6, с. 168]. Оголошення запрошували освітян «зголошуватися на адресу: Авг. Штефан, дир. Торг. Академії в Ужгороді» [6, с. 16] або відправляти поштові листівки на адресу Ужгородської гімназії, де перебували адміністрація та редакція часопису: «Всі котрі хочуть вступити в члени нашого «Педагогічного Товариства», можуть заявити се звичайною поштовою карткою» [13, с. 72, 83]. Така системна робота стосовно залучення освітян, батьків, активних членів суспільства до громадсько-просвітньої діяльності не лише кількісно збільшувала ряди «Педагогічного товариства Підкарпатської Русі», а й створювала відповідну творчу атмосферу всередині нього, що сприяло організації та проведенню різних заходів, курсів підвищення педагогічної кваліфікації та ін.

Серед членів товариства виразне місце займали представники української політичної еміграції – переселенці з «Галичини та Наддніпрянщини, які в результаті багатьох політичних чинників (Перша світова війна, революція 1917 р., поразка ЗУНР, політичні репресії більшовиків) опинилися на території історичного Закарпаття та активно проявили себе у громадсько-політичному та культурному житті краю» [15, с. 130]. На запрошення крайового шкільного референта та І. Панькевича відгукнулася когорта представників української інтелігенції, які почали працювати на посадах керівників, професорів, вчителів навчальних закладів в Закарпатті, передаючи значний педагогічний досвід, набутий у провідних вітчизняних та європейських освітніх установах. Визначну роль у становленні та розвитку демократичних традицій у роботі закладів освіти краю відіграли педагоги-емігранти: А. Алиськевич, Марія Підгірянка, А. Домбровський, В. Пачовський, В. Бірчак, О. Вахнянин, Л. Бачинський, Я. Голота, Г. Кінах, М. Кушніренко, брати Корнило й Богдан Заклинські, П. Кукуруза, С. Леонович та багато інших.

«Педагогічне товариство Підкарпатської Русі» ставило собі за мету брати активну участь в регіональних, загальнодержавних та міжнародних культурно-освітніх заходах. Так, головний відділ вислав свого делегата на початку 1925 р. на педагогічний конгрес у м. Берн (Швейцарія) [9, с. 15].

Разом з тим фінансові надходження до організації були мізерними: «Педагогічне товариство розпочало свою діяльність без жодних матеріальних засобів, із малою кількістю людей, але таких людей, які люблять свою роботу, люблять свій народ» [9, с. 15].

Слабкий матеріальний стан, був одним із чинників, що не давав змоги українській педагогічній спільноті в Закарпатті відроджувати приватне шкільництво, засновувати школи та дошкільні навчальні заклади, як в сусідній Галичині, де приватні школи утримувалися громадськістю.

Прогрес у галузі освіти чітко позначився на розвитку системи неповної середньої або, як тоді її називали, горожанської школи. Навчання у закладах цього типу продовжувалось після 5 класу початкової школи і тривало чотири роки. Такі школи готували молодших службовців, обслуговуючий персонал для торгівлі і сфери обслуговування. Система горожанських шкіл мала добру основу ще з австро-угорського періоду, а за часів Чехо-Словацької Республіки стала набирати національно-патріотичного звучання. Наприкінці Першої світової війни в містах Закарпаття було 9 горожанських шкіл, з них 3 чоловічі та 6 жіночих. В Ужгороді і Мукачеві діяли по дві горожанські школи, проте у Верховині не було жодної. Навчання в цих школах велось угорською мовою. [11, с. 44].

Із 1920 р., чехо-словацька влада щорічно відкривала по 2–3 горожанські школи, переважно в гірських районах. Великої популярності вони набули в населених пунктах Ясіня, Тячів, Нересниця, Великий Бичків, Великий Березний, Білки, Довге, Перечин, Волове, Воловець, Нижні Ворота, в низинних селах Великі Лучки, Чинадієво, Середнє, Ракошино тощо [11, с. 45].

У редакторській статті під назвою «Учительськѣ Товариства у нас и реорганізація учительства» часопису «Подкарпатська Русь» було зазначено, що все учительство краю повинно об'єднатися за фахом. «Из сего слѣдує, що: хранительки мають зорганізуватися в Товариство хранительок, учительки домашних наук в Товариство учительок дом. наук, народнѣ учителѣ в У.Т.П.Р. або Педагогічне Т-во, горожанськѣ учителѣ в Т-во учит. гор. шкѣл; учителѣ фахових шкѣл, професоры в професорске Т-во. Стоить перед нами шѣсть слѣв культурных робѣтникѣв, маємо перед очима шѣсть учительських організацій, котрѣ повиннѣ заосновати Союз учительських Товариств на Подк. Русі» [16, с. 157].

Ставало очевидним, що об'єднання в одній громадській організації педагогів, які представляли різні типи навчальних закладів, не давало необхідних результатів у реформуванні освітньої галузі, фаховому зростанні керівника, професора, вчителя, вихователя. Подальший розвиток педагогічного руху у Закарпатському краї потребував реформування, насамперед щодо створення вузькофахових товариств.

Проведене дослідження засвідчує, що провідні українські педагоги Підкарпатської Русі в 1920–1930-х роках докладали чимало зусиль для організації педагогічних товариств, розуміючи, що тільки спільними зусиллями громади, воскресивши пам'ять народну, можна виховати молоде покоління у любові до рідного краю, подолати проблеми в освітній галузі і побудувати демократичну державу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березівська Л. Освітньо-виховна діяльність київських просвітницьких товариств (друга половина XIX – поч. XX ст.) / Л. Березівська. – К.: Молодь, 1999. – 191 с.
2. Білавич Г. Українське педагогічне товариство «Рідна школа»: (засновано у Львові у 1881 р.) / Г. Білавич // Початкова школа. – 1994. – № 1. – С. 54–56.
3. Волошин А. Бєсїда голови Педагогічного Товариства на II загальному з'їзді // Августин Волошин. Педагогічні твори. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття»», 2007. – С. 34–37.
4. Волошин А. Наша задача / А. Волошин. // Подкарпатська Русь. – 1925. – Рѣчник II. – 15 Января. – С. 1–2.

5. Волошин А. Вписуйтеся в члени «Педагогічного Товариства» / А. Волошин, Ю. Ревай // Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 16.
6. Всім членам Пед. Т-ва. до уваги! // Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 168.
7. Гомонай В. В. Антологія педагогічної думки Закарпаття (XIX–XX ст.) / В. Гомонай. – Ужгород: Закарпаття, 1992. – 297 с.
8. Добош І. Історія української журналістики Закарпаття 20–30-х років ХХ ст. / І. Добош. – Івано-Франківськ, 1995. – 128 с.
9. З діяльності Педагогічного Товариства Подк. Руси // Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 14–15.
10. Ліхтей І. Діяльність громадських організацій / І. Ліхтей, В. Керецман, Н. Керецман // Нариси історії Закарпаття (1918–1945). – Ужгород: Закарпаття, 1995. – Т. II. – С. 413–429.
11. Освіта Закарпаття: монографія / В. В. Химинець, П. П. Стрічак, Б. М. Качур, М. Талапканич. – Ужгород: Карпати, 2009. – 464 с.
12. Побірченко Н. С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття (у двох книгах). Кн. I: Київська громада / Н. С. Побірченко. – К.: Науковий світ, 2000; Побірченко Н. С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття (у двох книгах). Кн. II: Громади Наддніпрянської України / Н. С. Побірченко. – К.: Науковий світ, 2000.
13. Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 72–83.
14. Справоздання о діяльності Педагогічного Т-ва Подк. Руси до кінця януара 1926 // Подкарпатська Русь. – 1926. – Річник III. – 15 Фебруара. – С. 39.
15. Стряпко І. Роль української політичної еміграції у розвитку освіти на Закарпатті 1919–1939 рр. / І. Стряпко // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2014. – Вип. XXXIX. – С. 130–135.
16. Учительські Товариства у нас і реорганізація учительства // Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 154–157.
17. Широть нашу часопись з рук до рук // Подкарпатська Русь. – 1925. – Річник II. – 15 Янв. – С. 1.

УДК 37(477)(09)+6(07)

В. М. КУШНІР

ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ПРАКТИКУ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1980-Х – НА ПОЧАТКУ 1990-Х РОКІВ

Розглянуто шляхи запровадження профільного навчання та його вдосконалення у середніх школах України в другій половині 1980-х - на початку 1990-х років. Встановлено, що у вказаний період профілізація середньої освіти відбувалася кількома шляхами: створення класів з поглибленим вивченням одного чи кількох предметів; створення профільних класів, орієнтованих на окремий навчальний предмет; створення профільних класів, орієнтованих на вищий навчальний заклад. Показано, що запровадження профільної диференціації сприяло створенню шкіл нового типу, передусім гімназій і ліцеїв.

Ключові слова: школа, профільна диференціація, профільний клас, гімназія, ліцей.

В. Н. КУШНІР

ВОПЛОЩЕННЯ ІДЕЇ ПРОФІЛЬНОГО ОБУЧЕННЯ В ПРАКТИКУ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ 1980-Х – В НАЧАЛЕ 1990-Х ГОДОВ

Рассмотрены введения профильного обучения и его усовершенствования в средних школах Украины во второй половине 1980-х – в начале 1990-х годов. Выявлено, что в этот период профилирование среднего образования происходило несколькими путями: создание классов с углубленным изучением одного или несколько предметов; создание профильных классов, ориентированных на отдельный учебный предмет; создание профильных классов, ориентированных на высшее учебное заведение. Показано, что введение профильной дифференциации способствовало созданию школ нового типа, прежде всего гимназий и лицеев.

Ключевые слова: школа, профильная дифференциация, профильный класс, гимназия, лицей.